

ENESETEADLIKUKS KARJÄÄRI
KUJUNDAJAKS KUTSEKOOList
?!

Katrin Kivisild, Virve Kinkar
SA Innove 09.01.2020

3 olulist küsimust tänases töötoas

- Miks on teema oluline (milliseid probleeme vähendada ja/või lahendada aitaksid heal tasemel karjääri kujundamise ja ettevõtlikkuspädevused)?
- Millised on uued võimalused nende pädevuste arendamiseks kutseõppeasutustes?
- Kas eesmärke seada ja oma õpiteed kujundada saab ka mänguliste võtete abil?

Eesti 2035 haridusvaldkonna eesmärgid

Eesti inimestel on teadmised, oskused ja hoiakud, mis võimaldavad teostada end isiklikus elus, töös ja ühiskonnas ning toetavad Eesti elu edendamist.

Üldeesmärgi saavutamiseks on seatud kolm strateegilist eesmärki:

- 1) Õpivõimalused on valikurohked ja kättesaadavad ning võimaldavad sujuvat liikumist haridustasemetete ja -liikide vahel.
- 2) Õpe on õppijakeskne ja tulevikku vaatav ning aitab õppijal elus hästi hakkama saada.
- 3) Elukestva õppe võimalused on vastavuses tööturu vajadustega.

Murekohti seoses noortega

- Noored, kes ei õpi ega tööta (NEET-noored)
- madala haridustasemega, erialase ettevalmistuseta või tööturul vajalike oskusteta inimeste suur arv
- kutseõpe ei ole endiselt populaarne
- kutseõppes õpingute katkestajad
- ametite ja erialade vähene tundmine; „valed“ valikud
- jne

KUTSEVALIKUÕPPEST
Virve Kinkar SA Innove
09.01.2020

Mida oma eluga peale hakata? Milline amet sobib mulle? Millised tegevused mulle rõõmu pakuvad, mida teen kirega? Mis paneb või innustab mind tegutsema? Millisena kujutan ette oma tööelu pärast kooli lõpetamist? Miks ma pean enda õppimise ja valikute eest ise vastutama? Mida tulevane töö peaks mulle kindlasti pakkuma või võimaldama? Mida tähendab seada endale eesmärke ja teha pikemaajalisi plaane? Kes või mis mind toetab, kui õppimise või elukorraldusega probleeme tekib? Kellega saan arutada oma probleeme? Millist eriala ja kuhu õppima minna? Kas saan õppimisega hakkama? Kuidas kutsevalikuõpe mind elus edasi aitab? Kas mul on edasi õppimiseks mitmeid valikuid? Kust leian infot erinevate ametite kohta? Miks ma pean õppima?

Kutsevaliku õpe

- Kutsevaliku õpe on kutsekooli juures toimuv **tasemeõpe**, mille eesmärgiks on toetada õppija valmiduse kujunemist õpingute jätkamiseks kutseõppes või tööturule sisenemiseks ning vähendada haridustee katkestamise tõenäosust.
- Eelkõige on tegemist õppija karjääri kujundamise jt üldpädevuste (keeleoskus, IT, suhtlemisoskused jne) arendamisega.
- Tulemusena **suureneb õppija suutlikkus teha enesekohaselt teadlik eriala, õppevormi ja -koha valik või asuda tööle** (st astuda järgmine teadlik samm oma elus!).

Sihtrühmaks

on noored, kes ei oska või ei suuda teha valikut:

- ei õpi ega tööta
- on õppe katkestanud või katkestamas
- on ebakindlad tulevikusoovides ja valikutes
- soovivad omandada eriala, kuid ei tea millist või millises õppevormis
- vajavad tuge ja/või nõustamist (sh keeleprobleemid, madal enesehinnang, otsustamisraskused, puudulikud õpioskused, täiendamist vajavad IT oskused jms)
- HEV

Kutsevaliku õppe eripära

- **Eesmärk ei ole kutsealased oskused ja kvalifikatsioon.**
- Paindlikkus ja õppijakesksus (30:70%).
- Koolide õppekavad on erinevad.
- Õppija kaasatus õppeprotsessi kõigis etappides; pidev individuaalne tagasiside keskendudes positiivsele.

Kutsevaliku õppekava rakendamine

- igale õppijale individuaalne õppeplan/õppekava
- õppekava võib sisaldada nt vabatahtlikku tööd, Töötukassa individuaalset karjääriteenust, ühistegevusi jms
- õpe on praktiline, võimaldab isiklikku kogemust
- koostöö ettevõtete, teiste haridusasutuste ja muude organisatsioonidega

Toetatud õppimine

- **Vajaduspõhine** tugi
(õpiabist võlanõustamiseni).
- Koolisene ja kooliväline
tugivõrgustik.
- Tulevikule suunatud juhendamine: hoolimine ja
positiivsus.

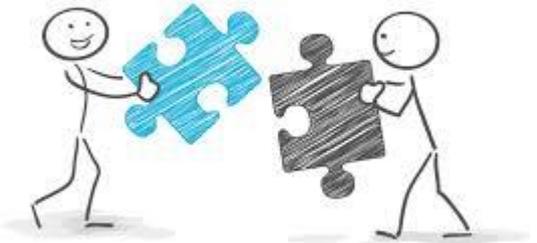

Karjäärispetsialisti abi

Karjääri kujundamise oskuste tase ja iseseisvus nende kasutamisel on kutsevaliku õppesse tulijatel väga erinev.

Karjäärinõustamine võib õppijale abiks olla

- Enne õppima asumist
- Vastuvõtuprotsessis
- Õppimise ajal erinevatel etappidel ja mahus
- Tööturule või järgmisele haridusastmele üleminekul

Informeeritus kutsevaliku õppest

- Kes peaks (tõest) infot valdama?
- Kus ja kuidas infot vahendada?
- **Mida saad sina teha, et asjakohane info jõuaks sihtgrupini?**

Täna kuulamast ja kaasa mõtlemast!

ETTEVÕTL(IKK)US KUTSEÕPPES

Katrin Kivisild

SA Innove

09.01.2020

Ettevõtl(ikk)us kutseõppes

Kelle jaoks? Mis probleemi me lahendame?

Uus moodul või uuendatud vana?

Võtmepädevustega seotud oskused:

- Kriitiline mõtlemine
- Probleemide lahendamine
- Meeskonnatöö
- Analüütilised oskused
- Loovus
- Kiire kohanemisvõime

Enesearengut väärtustav hoiak

mõistab

```
graph TD; A[mõistab] --> B[valib]; B --> C[loob];
```

valib

loob

Moodulite eesmärgid 2.-5.taseme kutseõppes

Õpitee ja töö muutuvas keskkonnas

4.

õppija kujundab oma tööalast karjääri ja arendab eneseteadlikkust tänapäevases muutuvas keskkonnas, lähtudes elukestva õppe põhimõtetest

ÕV1. kavandab oma õpitee, arvestades isiklikke, sotsiaalseid ja tööalaseid võimalusi ning piiranguid

HK 1.1. analüüsib juhendamisel oma huvisid, väärtusi, oskusi, teadmisi, kogemusi ja isikuomadusi, sh õpi-, suhtlemis- ja koostööoskusi seoses õpitava erialaga

HK 1.2. sõnastab juhendamisel eneseanalüüsi tulemustest lähtuvad isiklikud õpieesmärgid ja põhjendab neid

HK 1.3. koostab juhendamisel isikliku eesmärgipärase õpitegevuste plaani, arvestades oma huvide, ressursside ja erinevate keskkonnateguritega

ÕV3 kavandab omapoolse panuse enda ja teiste jaoks väärtuste loomisel kultuurilises, sotsiaalses ja/või rahalises tähenduses

HK 3.1. analüüsib erinevaid keskkonnategureid ning määratleb meeskonnatööna probleemi ühiskonnas

HK 3.2. kavandab meeskonnatööna uuenduslikke lahendusi, kasutades loovustehnikaid

HK 3.3. kirjeldab meeskonnatööna erinevate lahenduste väärtust kultuurilist, sotsiaalset ja/või rahalist väärtust

HK 3.4. valib meeskonnatööna sobiva jätkusuutliku lahenduse probleemile

HK 3.5. koostab meeskonnatööna tegevuskava valitud lahenduse elluviimiseks

Individaalne
õpitee

Keskkonna
mõistmine

Väärtusloome
ja
panustamine

Enesearengut
väärtustav
hoiak

ÕV2. mõistab ühiskonna toimimist, tööandja ja organisatsiooni väljakutseid, probleeme ja võimalusi

HK 2.1. selgitab meeskonnatööna turumajanduse toimimist ja selle osapoolte ülesandeid

HK 2.2. kirjeldab meeskonnatööna piirkondlikku ettevõtluskeskkonda

HK 2.3. selgitab regulatsioonidest lähtuvaid tööandja ja töövõtja rolle, õigusi ja kohustusi

HK 2.4. kirjeldab organisatsioonide vorme ja tegutsemise viise, lähtudes nende eesmärkidest

HK 2.5. valib enda karjääri eesmärkidega sobiva organisatsiooni ning kirjeldab selles enda võimalikku rolli

HK 2.6. seostab erinevaid keskkonnategureid enda valitud organisatsiooniga ning toob välja probleemid ja võimalused

ÕV4. mõistab oma vastutust tööalase karjääri kujundamisel ning on motiveeritud ennast arendama

HK 4.1. analüüsib oma kutsealast arengut õpingute vältel, seostades seda lähemate ja kaugemate eesmärkidega ning tehes vajadusel muudatusi eesmärkides ja/või tegevustes

HK 4.2. kasutab asjakohaseid infoallikaid endale koolitus-, praktika- või töökoha leidmisel ning koostab kandideerimiseks vajalikud materjalid

HK 4.3. selgitab tegureid, mis mõjutavad tema karjäärivalikuid ja millega on vaja arvestada otsuste langetamisel lähtudes eesmärkidest ning lühija-pikaajalisest karjääriplaanist

HK 4.4. selgitab enda õpitavate oskuste arendamise ja rakendamise võimalusi muutuvas keskkonnas

Ettevõtl(ikk)us, kui edukuse alus!

- **Mida saad sina teha, et ettevõtl(ikk)us oleks õppe loomulik osa?**

Täna kuulamast ja kaasa mõtlemast!

